

7. 4. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Z čeho lze vydědit?

Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“) přinesl, mimo jiné, také změny v oblasti vydědění. V rámci těchto změn je nejen odlišné pojetí některých důvodů pro vydědění, ale také otázka, z čeho lze vlastně nepominutelného dědice vydědit. Dle autorky tohoto článku vydědění je vhodným a užitečným nástrojem v rukou zůstavitele, kterým může projevit svoji nevěli přechodu majetku na jeho potomka. Níže je rozebrána zákonná dikce § 1646 odst. 1 OZ.

Vydědění je institut soukromého práva, který náš právní řád zná již od dob obecného zákoníku občanského. Tento institut byl s výjimkou zákona č. [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, v původním znění, upraven v každé předchozí právní úpravě soukromého práva. Vydědění jako takové se těžko definuje, a proto zde vyvstává otázka, co vydědění je a co pro jednotlivé dědice znamená. Ust. § 1646 odst. 1 OZ stanoví, že ze zákonných důvodů lze nepominutelného dědice vydědění z jeho práva na povinný díl vyloučit, anebo jej v jeho právu zkrátit. Hlavní cíl vydědění tedy můžeme chápat jako možnost zůstavitele zasáhnout do zákonem chráněného práva nepominutelného dědice. Nepominutelný dědic má v našem dědickém právu zvláštní postavení již od platnosti ABGB. Jeho ochrana se v průběhu doby postupně vyvíjela a dostala různých změn a to především v částce toho, co mu ze zůstavitelova majetku připadne. Dle platné úpravy nepominutelnému dědici náleží z pozůstalosti povinný díl.[1] „Je-li dědic nezletilý povinný díl u něj činí alespoň 3/4 jeho zákonného dědického podílu, je-li zletilý pak se jedná o 1/4 zákonného dědického podílu.“[2]

Zákon však v § 1646 odst. 1 OZ umožňuje zůstaviteli vyloučit nebo zkrátit nepominutelného dědice jen z práva na povinný díl, o právu na podílu na pozůstalosti nezmiňuje ničeho. Ustanovení si tak mírně protirečí a zavádí nejasnosti v otázce, z čeho můžeme nepominutelného dědice vydědit. Pokud bychom přijali doslovně text první věty § 1646 odst. 1 tak, jak jej uvedl zákonodárce, bylo by možno dovodit, že zůstavitel ač svého potomka vydědil, ponechal mu dědické právo. To by se zcela minulo s podstatou institutu vydědění, jehož smyslem je nepřipustit, aby nepominutelný dědic dědil, a nepřipustit ani, aby měl právo na povinný díl. V tomto případě se shodují s názorem, že „zůstavitel by musel ještě vedle prohlášení o vydědění (současně nebo kdykoli jindy) napsat závěť nebo dědickou smlouvu, kterými by pořídil o veškerém svém majetku ve prospěch jiných osob tak, aby na nepominutelného dědice nezbylo vůbec nic. Pokud by zůstavitel nepominutelného dědice vydědil pouze z práva na povinný díl a dědilo by se podle zákonné dědické posloupnosti, takový nepominutelný dědic by dědil, nemohl by pouze odmítnout dědictví s výhradou povinného dílu, z něhož byl zůstavitelem vyloučen.“[3]

Na základě výše uvedeného se tedy domnívám, že při výkladu tohoto ustanovení se musí přihlídnout především k stěžejnímu § 2 odst. 2 OZ, a ust. § 1646 OZ se musí vykládat jasným úmyslem zákonodárce a to je možnost vydědit nepominutelného dědice jednak z práva na jeho povinný díl, tak i z práva na podílu na pozůstalosti. Ovšem díky ne zcela jasné terminologii zákonodárce je možné, že se některý vyděděný dědic bude domáhat u soudu svého práva na povinný podíl na pozůstalosti.

Díky nové úpravě s příchodem zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, tak nezbývá nic jiného, než čekat na rozhodnutí soudu, v kterém by dle mého názoru měl soud potvrdit výklad smyslem a účelem, a nepřiznat tak nepominutelnému dědici právo na podílu na pozůstalosti.

Markéta Etlíková,
studentka Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

e-mail: EtlikovaM@seznam.cz

[1] § 1642 OZ

[2] §1646 odst. 3 OZ

[3] ŠEŠINA, Martin. In ŠVESTKA, Jiří.; DVOŘÁK Jan; FIALA, Josef, a kol. (ed) Občanský zákoník. Komentář. Svazek IV. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014, s. 359 (§ 1646).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)